

IEVADRAKSTS

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 7. februāra sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. SPCI inflācija, kā gaidīts, vēl vairāk turpinājusi samazināties, un paredzams, ka nākamajos mēnešos tā saruks zem 2%. Politikai svarīgajā termiņā vajadzētu saglabāties ierobežotam inflācijas spiedienam. Monetārās ekspansijas pamattempis joprojām ir vājš. Vidēja un ilgāka termiņa inflācijas gaidas euro zonā stingri saglabājas līmenī, kas atbilst Padomes mērķim vidējā termiņā nodrošināt inflācijas līmeni zemāku par 2%, bet tuvu tam. Tas kopumā ļauj saglabāt stimulējošu monetārās politikas nostāju. Gaidāms, ka 2013. gada sākumā euro zonas ekonomiskā attīstība joprojām būs vāja. Ekonomisko aktivitāti arī turpmāk īpaši palēninās nepieciešamās bilanču korekcijas valsts un privātajā sektorā. Vēlāk 2013. gadā ekonomiskajai aktivitātei vajadzētu pakāpeniski atjaunoties. To veicinās stimulējošā monetārās politikas nostāja, finanšu tirgu konfidences uzlabošanās un sadrumstalotības mazināšanās, kā arī globālā pieprasījuma nostiprināšanās. Lai saglabātu konfidenci, valdībām svarīgi turpmāk samazināt gan fiskālo, gan strukturālo nesabalansētību un turpināt finanšu sektora pārstrukturēšanu.

Attiecībā uz banku likviditātes situāciju darījuma partneri līdz šim atmaksājuši 140.6 mljrd. euro no 489.2 mljrd. euro, ko tie saņēma pirmajā no divām 2011. gada decembrī un 2012. gada martā veiktajām ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 gadi. Tas liecina par finanšu tirgu konfidences uzlabošanos. Atmaksas noteiktas ITRO ar 3 gadu termiņu veikšanas nosacījumos, un darījuma partneri var tās veikt pēc saviem ieskatiem, pienācīgi novērtējot savu finansējuma situāciju, spēju nodrošināt jaunus aizdevumus tautsaimniecībai un noturību pret šokiem. Padome cieši sekos apstākļiem naudas tirgū un to potenciālajai ietekmei uz monetārās politikas nostāju, kas joprojām būs stimulējoša, nodrošinot likviditāti pilna apjoma piešķiruma režīmā.

Runājot par tautsaimniecības analīzi, 2012. gada 3. ceturksnī euro zonas reālais IKP salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni samazinājās par 0.1% (2. ceturksnī – par 0.2%). Pieejamie dati joprojām norāda uz turpmāku zemu ekonomisko

aktivitāti 4. ceturksnī un 2013. gada sākumā. Tā atspoguļo nomākta patērētāju un ieguldītāju noskaņojuma nelabvēlīgo ietekmi uz iekšzemes izdevumiem, kā arī nelielu ārējo pieprasījumu. Taču noskaņojums finanšu tirgos uzlabojies, un jaunākie apsekojumu rādītāji apstiprina iepriekš vērojamās uzņēmumu un patērētāju konfidences rādītāju stabilizēšanās pazīmes, kaut arī zemā līmenī. Vēlāk 2013. gadā vajadzētu sākties pakāpeniskai augšupejai, stimulējošajai monetārās politikas nostājai, finanšu tirgu konfidences pieaugumam un mazākai sadrumstalotībai veicinot iekšzemes pieprasījumu un spēcīgākam globālajam pieprasījumam labvēlīgi ietekmējot eksporta pieaugumu.

Euro zonas tautsaimniecības perspektīvu joprojām apdraud lejupvērsti riski. Tie saistīti ar vājākas, nekā gaidīts, iekšzemes pieprasījuma un eksporta attīstības iespēju, lēnu strukturālo reformu īstenošanu euro zonā, kā arī ģeopolitiskajiem jautājumiem un nesabalansētību galvenajās attīstītajās valstīs, kas varētu ietekmēt norises gan pasaules preču, gan finanšu tirgos. Šiem faktoriem ir potenciāls mazināt notiekošo konfidences uzlabošanos, tādējādi kavējot atveseļošanos.

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2013. gada janvārī bija 2.0% (novembrī un decembrī – 2.2% un oktobrī – 2.5%). Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, nākamajos mēnešos gaidāms turpmāks inflācijas samazinājums zem 2%. Euro zonas vājas ekonomiskās aktivitātes un stabilu ilgtermiņa inflācijas gaidu apstākļos politikai svarīgajā termiņā vajadzētu saglabāties ierobežotam cenu pamatspiedienam.

Joprojām tiek uzskatīts, ka riski, kas apdraud cenu dinamikas perspektīvu, vidējā termiņā kopumā ir līdzsvaroti. Augšupvērstie riski saistīti ar augstākām administratīvi regulējamām cenām un netiešajiem nodokļiem, kā arī naftas cenu pieaugumu, bet lejupvērstos riskus nosaka vājāka ekonomiskā aktivitāte un – pēdējā laikā – euro kursa kāpums.

Runājot par monetāro analīzi, saglabājas ierobežots monetārās ekspansijas pamattempis. M3 gada kāpuma temps 2012. gada decembrī samazinājās līdz 3.3% (novembrī – 3.8%). Sarūkot noguldījumu uz nakti un attiecīgi augot īstermiņa termiņnoguldījumu atlikumam, M1 gada kāpuma temps palēninājās, decembrī

sasniedzot 6.2% (novembrī – 6.7%), un līdzekļu aizplūde no tirgojamiem finanšu instrumentiem palēnināja kopējo M3 pieaugumu. Decembrī bija vērojama tālāka MFI noguldījumu bāzes nostiprināšanās vairākās grūtību skartajās valstīs apvienojumā ar turpmāku kapitāla ieplūdi euro zonā, un abi šie faktori turpināja mazināt sadrumstalotību.

Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps (koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas datiem) decembrī joprojām bija negatīvs. Tas galvenokārt atspoguļoja vēl arvien negatīvo nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpumu, kas decembrī sasniedza –1.3% (novembrī – –1.5%). Taču MFI mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieaugums decembrī pamatā saglabājās nemainīgs (0.7%). Vajā kredītēšanas dinamika lielā mērā atspoguļo pašreizējo ekonomiskās attīstības cikla posmu, palielinātu kredītrisku un notiekošo finanšu un nefinanšu sektora bilancu koriģēšanu. Atbilstoši šīm norisēm 2012. gada 4. ceturkšņa banku kredītēšanas apsekojums liecina, ka pieprasījums pēc kredītiem ir neliels un kredītriska apsvērumu ietekmē kredītstandarti joprojām kļūst stingrāki. Vienlaikus apsekojums liecina par Eurosistēmas veikto pasākumu pozitīvu ietekmi uz banku vispārējo finansējuma un likviditātes situāciju. Konkrētāk, bankas norādījušas, ka 4. ceturksnī bijuši vērojami uzlabojumi visās finansējuma kategorijās.

Lai nodrošinātu atbilstošu monetārās politikas transmisiju uz finansēšanas nosacījumiem euro zonas valstīs, ir būtiski nepieciešamības gadījumā turpināt banku nostiprināšanu. Izlēmīgi pasākumi integrētas finanšu sistēmas izveidē palīdzēs īstenot šo mērķi. Nākotnē paredzētais vienotais uzraudzības mehānisms ir viens no galvenajiem elementiem. Ir ļoti svarīgi virzīties uz banku sistēmas reintegrāciju.

Apkopojot minēto, tautsaimniecības analīzes rezultāti liecina, ka cenu dinamikai vidējā termiņā vajadzētu saglabāties cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajām norādēm to apstiprina.

Runājot par citām politikas jomām, strukturālās reformas un fiskālās korekcijas var viena otru papildināt, tādējādi uzlabojot jaunu darbvietu radīšanas, ekonomiskās

izaugsmes un parāda ilgtspējas perspektīvas. Pagātnē veiktie politikas pasākumi devuši rezultātus, samazinot gan esošo fiskālo nelīdzsvarotību, gan tekošā konta deficītu. Īpaši vairākās valstīs, kurās korekcijas bijušas visvairāk nepieciešamas, ierobežotais vienības darbaspēka izmaksu kāpums signalizē par augošu cenu konkurētspēju un eksporta rādītāji uzlabojas. Valdībām jāturpina sasniegtais fiskālās konsolidācijas progress, jānostiprina konkurētspēja preču tirgos un jāturpina īstenot darba tirgus reformas. Tam vajadzētu vairo euro zonas izaugsmes potenciālu, mazināt augsto strukturālā bezdarba līmeni un uzlabot euro zonas valstu korekcijas kapacitāti.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti divi raksti. Pirmajā rakstā aplūkoti ES dalībvalstīs pastāvošie nacionālie fiskālie regulējumi un identificētas nepieciešamās reformas, lai panāktu to atbilstību jaunā ES fiskālās pārvaldības regulējuma prasībām. Otrajā rakstā skaidrota paralēlo banku uzraudzības nozīme no centrālo banku darbības viedokļa.